

Ediție îngrijită de L. S. Desartovici

Traducere din limba franceza de
Laura Cociș

Descrierea CIP

a **Bibliotecii Naționale a României**
MARTIN CEL BLÂND, sfânt

Sunt ocrotitorul celor deznădăjduți:
viața, minunile, rugăciuni / Sfântul Martin cel Blând
ed. îngrijită de L. S. Desartovici

trad. din limba franceză de Laura Cociș

București, Editura Sophia, 2023

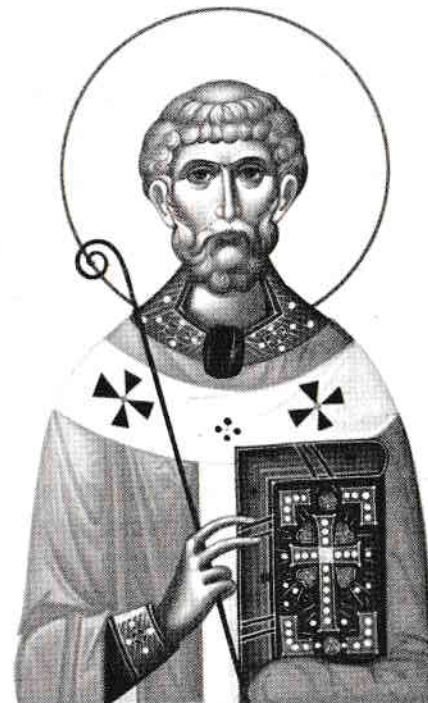
ISBN 978-973-136-914-3

I. Desartovici, L. S. (ed.)

II. Cociș, Laura (trad.)

2

© Editura Sophia, pentru prezenta ediție.

Sfântul Martin cel Blând

**SUNT OCROTITORUL
CELOR DEZNĂDĂJDUȚI**

viața • minunile • rugăciuni

Cuvânt înainte	5
----------------------	---

VIAȚA SFÂNTULUI MARTIN

<i>Cine a fost Sulpiciu Sever?</i>	10
Viața Sfântului Martin scrisă de Sulpiciu Sever	11
Cuvânt al lui Sulpiciu Sever către Desiderie.....	11
Din ce pricină am așternut în scris viața Sfântului Martin	12
De tânăr în oaste.....	14
Hristos Domnul i Se arată Sfântului Martin	16
Sfântul Martin se leapădă de ostășia pământească.....	18
Cu toporul deasupra capului	19
Oriunde vei merge și orice vei face	21
Învierea unui catehumen	23
Întoarcerea la viață a unui sinucigaș.....	25
Arhieru pentru cetatea Tours.....	25
Tăria dumnezeiască a blândeții	27
Surparea altarului tâlhăriei.....	29
Alaiul de înmormântare.....	31
Prăbușirea unui pin	32
Mânuirea flăcărilor	34
Lovește gâtul meu cu sabia ta!	35
Tămăduirea unei copile paralizate	36
Mușcă din degetele mele!	37
Sărutând un lepros.....	39
Scrisoarea tămăduitoare.....	40
Împăratul și împărății.....	41
Martin vede îngeri și diavoli	43
Ți-aș făgădui mila lui Hristos!.....	44
Un veșmânt foarte moale... și nevăzut.....	45

Martin este ispitit de viclesugurile diavolului.....	47
O prietenie dănuind peste veacuri	48
Adunați cu toții în inima lui	50
Oglindindu-L pe Hristos.....	51
În mijlocul văpăilor.....	53
Zâmbind cu blândețe.....	56
Strămutarea Sfântului Martin din viața aceasta în veșnicie.....	59

MINUNILE SFÂNTULUI MARTIN

Minunile Sfântului Martin din <i>Dialogurile</i> lui Sulpiciu Sever	66
Nimeni sub cer.....	66
Cu capul și chipul acoperite de țărână.....	68
Învierea unui tânăr	70
Scaunul de foc al împăratului	72
O împărăteasă slujitoare	73
Paie înlăcrimate	74
Fără nici o mișcare	75
Graiuri și icoane	77
Ostășia duhului	78
Puterea curăției.....	79
Vestitori cerești	80
Numele tatălui.....	82
Pe penele cele mai moi	83
În pragul ușii.....	85
Puterea nevăzută a sfințeniei.....	87
Douăzeci de ani	88
Nu asupra ta am suflat!	89
Furtuna și templul.....	90
Șarpele ascultător	91
Mâna plină de nestemate	92
Vestirea unui înger.....	93

Puzderie de minuni.....	We know.....	96
Eu sunt mai sfânt decât Martin!	Books.....	98

<i>Cine a fost Sfântul Grigorie de Tours?</i>	101
Minuni ale Sfântului Martin	
istorisite de Sfântul Grigorie de Tours.....	101
Mutarea moaștelor Sfântului Martin.....	102
Roadele stăruinței	104
Valuri de mireasmă.....	105
Numai de aş putea	106
Zburând fără aripi.....	107
Vreme de trei zile	108
Din lanțuri și cătușe	110
Cu chipul vesel	112
Atacul drăcesc.....	112
Moșia tâlhărită.....	113
Leacul izvorât din mormânt.....	115
Ajutătorul cel sărmani.....	116
Are puterea aceasta.....	118
Învierea unui prunc	119
Și ea, și el	121
Și auzul, și graiul.....	122
Cu palmele închise.....	123
Un os de pește.....	125
Băiatul recunoscător	126
Vârtejul orbitor	127
Regele care s-a rugat pentru măscăriciul lui.....	128
Îl voi face moștenitorul meu.....	131
Sloboziți din lanțuri	132
Izvorul bunăvoinței	132
Darul grabnic al Sfântului Martin	
(mărturia traducătoarei acestei cărți)	134
O însemnare despre mormântul Sfântului Martin.....	139

RUGĂCIUNI CĂTRE SFÂNTUL MARTIN

Tropare ale Sfântului Martin.....	143
<i>Rugăciuni către Sfântul Martin la felurite trebuințe</i>	145
Rugăciune a celui care cade ușor în întristare	145
Rugăciune a celui mâhnit peste măsură	146
Rugăciune a celui ce zace de multă vreme în deznădejde.....	147
Rugăciune a celui sfâșiat lăuntric de multa suferință....	148
Rugăciune a celui sleit de toate puterile trupești și sufletești.....	149
Rugăciune a celui care plânge necugetat și pățimaș.....	150
Rugăciune a celui cuprins de durerile morții	150
Rugăciune a celui bântuit de gânduri de sinucidere	152
Rugăciune către Sfântul Martin pentru a învăța să mulțumim lui Dumnezeu pentru toate.....	153
Rugăciune către Sfântul Martin pentru toți cei mâhniți și doborâți sufletește	155

CINE A FOST SULPICIU SEVER?

Sulpiciu Sever (Sulpicius Severus – c. 350 - c. 420) s-a născut în Aquitania, într-o familie importantă și bogată. A beneficiat de o educație temeinică, datorită căreia a ajuns un avocat renumit în Imperiul Roman, cu perspective strălucite în carieră. S-a căsătorit cu o femeie bogată, dintr-o familie consulară, consolidându-și astfel poziția socială. Însă la toate acestea a renunțat după moartea soției sale, când, întărindu-i-se credința și nădejdea în Dumnezeu, a hotărât, în ciuda dezaprobării sau chiar a ridiculizării de către unii dintre prietenii lui, să renunțe la toate averile (pe care le-a dat Bisericii) și să ducă o viață de sărăcie și de rugăciune. A fost susținut în această hotărâre de bunul său prieten Paulin (Sfântul Paulin de Nola). La scurtă vreme după această adevărată convertire launtrică, l-a cunoscut pe Sfântul Martin (în jurul anului 393), devenindu-i ucenic apropiat, în așa măsură, încât Sfântul, de obicei foarte reținut în a vorbi despre sine, i-a dezvăluit mult din lucrarea cu totul deosebită a harului lui Dumnezeu întru el. Sub influența Sfântului Martin, Sulpiciu și-a transformat propria casă într-o comunitate de frați ce trăiau după modelul Sfântului. Deși a scris mai multe cărți, este cunoscut mai ales pentru *Viața Sfântului Martin* (*De vita beati Martini*), dimpreună cu *Scrisorile* (*Epistolae*) și *Dialogurile* (*Dialogi*) care o completează.

SULPICIU SEVER

VIAȚA SFÂNTULUI MARTIN¹CUVÂNT AL LUI SULPICIU SEVER
CĂTRE DESIDERIE²

Am hotărât, preaiubitul meu frate cel întru un cuget, să țin în taină și să închid între zidurile casei mele mica alcătuire pe care am scris-o despre viața Sfântului Martin, căci, temător fiind din fire, căutam să ocolesc judecata oamenilor, ca nu cumva graiul meu cu totul nemeșugit să nu le fie pe plac celor ce vor citi și fiecare să mă socotească vrednic de muștrare, din pricină că am avut îndrăzneala de a mă apropia de o lucrare ce s-ar cuveni numai scriitorilor iscusiti. Dar nu mi-a fost cu puțință a mă împotrivi la cererea ta stăruitoare. Căci oare ce n-aș jertfi pentru dragostea ta, chiar și de m-aș face de rușine? Am scris, totuși, cartea aceasta încrezându-mă în făgăduința ta că nu o vei împărtăși nimănui. Mă tem însă că prin tine va ieși în lume și că, odată ieșită, nu va mai putea fi adusă înapoi. De s-ar întâmpla aceasta și de ar ajunge unii s-o citească, roagă-te de aceia să ia seama la cele scrise, și nu la cuvinte, și să arate răbdare față de neajunsurile graiului ce i-ar putea supăra, căci Împărăția lui Dumnezeu nu stă

¹ Traducere după *Vie de Saint Martin*, par Sulpice Sévère, disciple de Saint Martin; traduit du latin par M. Richard Viot, Tours, Imprimerie A^d Mame et Cie, 1861. Au fost consultate, pentru acuratețea traducerii, textele originale în limba latină: Sulpicii Severi *De vita beati Martini, Epistolae tres, Dialogi*, în J.-P. Migne, *Patrologia Latina*, vol. 20, precum și o ediție în limba engleză: Sulpitius Severus, *On the Life of Saint Martin*, translation and notes by Alexander Roberts, 1895.

² Se consideră, în general, că acesta este același Desiderie (Desiderius) căruia i-au scris Fericitul Ieronim și Sfântul Paulin de Nola. Viața Sfântului Martin a fost scrisă de Sulpiciu Sever la îndemnul lui (*n. trad.* – notele de subsol îi aparțin traducătoarei).

în iscusința vorbirii, ci în credință; să-și amintească aceia și că învățătura mântuirii n-a fost propovăduită în lume de ritori, ci de pescari; măcar că, de ar fi fost de folos, Domnului I-ar fi fost cu puțință să facă și astfel.

Cât despre mine, când am hotărât pentru întâia oară să scriu, cu gândul că nu este îngăduit să rămână ascunse virtuțile unui bărbat așa de mare, mi-am zis întru sinemi că nu mă voi rușina de solecismele³ care s-ar putea strecura; căci nu sunt foarte învățat întru asemenea lucruri, iar cele puține, pe care le știam oarecând, le-am uitat, din pricină că nu le-am folosit de multă vreme. Însă ca să nu lungim fără cuviință asemenea îndreptățiri, de socotești că se cuvine aceasta, scoate numele meu din cartea aceasta; șterge-l de la început, ca mută să rămână foaia și, ceea ce este prea destul, să grăiască despre Sfântul Martin, însă nu și despre cel ce a scris.

+

Sfinte Părinte Martin, călăuzește mințile și inimile noastre întru puterea făptuirilor și a rugăciunilor tale, ca prin lucrarea Duhului Sfânt și prin grija ta părintească să ni se descopere cele de trebuință pentru luminarea lăuntrică și pentru sporirea în credință și în dragostea cea nețărmurită și nemuritoare către Mântuitorul Iisus Hristos, Dumnezeuul tău și Dumnezeuul nostru.

DIN CE PRICINĂ AM AȘTERNUT ÎN SCRIS VIAȚA SFÂNTULUI MARTIN

Mulți dintre aceia care au scris despre viața oamenilor vestiți, căutând numai slava lumească, au nădăjduit să dobândească prin aceasta pomenirea veșnică a numelui lor. Măcar că nu au izbutit întru totul, și-au atins țelul în parte, căci, dobândind ei pentru o vreme pomenirea aceea

³ Solecismul este o greșeală de sintaxă care nu e admisă de normele limbii literare.

deșartă, pildele minunate pe care le istoriseau despre bărbații aceia de seamă stârneau în cei care citeau o mare dorință de a urma pilda acelor. Însă îngrijindu-se ei de slava eroilor lor, nu căutau prin aceasta viața cea veșnică și fericită. Căci, cu adevărat, la ce le-a slujit slava aceasta care pierde odată cu scrierile lor și ce folos au dobândit cei ce au trăit mai târziu, citind despre luptele lui Hector sau despre convorbirile filosofice ale lui Socrate, de vreme ce nebunie este nu numai a le urma acelor, ci și a nu le sta împotriva cu tărie? Căci, prețuind din viața aceasta doar cele de acum, și-au pus nădejdea în minciuni și suflețele în morminte. Au căutat numai cum să rămână de-a pururi în amintirea oamenilor, în vreme ce tot omul se cuvine mai degrabă să lucreze pentru a dobândi viața veșnică, nu pomenirea veșnică în lumea aceasta – nu prin scrieri, lupte sau dispute filosofice, ci trăind întru evlavie și sfințenie. Rătăcirea aceasta omenească, trecând de la un veac la altul prin felurite scrieri, într-atât s-a întărit, că s-au aflat mulți următori ai acestei filosofii fără de minte și ai acestei deșarte vrednicii.

Socotesc, așadar, că am săvârșit un lucru de folos scriind viața acestui bărbat sfânt, căci ea le va sluji drept pildă celor ce o vor citi și îi va îndemna să dobândească înțelepciunea cea adevărată, să se lupte pentru Împărăția Cerurilor și să se învrednicească de puterea cea de Sus. Întru aceasta se află și folosul meu, nădăjduind eu spre veșnica răsplată dumnezeiască, iar nu spre deșarta pomenire omenească; căci, măcar că n-am dus viață vrednică de a fi urmată de alții, m-am nevoit a-l face cunoscut pe acela care este vrednic de o asemenea cinstire. Voi începe, așadar, a scrie viața Sfântului Martin și a istorisi lucrurile sale, fie din vremea episcopiei sale, fie dinainte de aceea, măcar că n-am ajuns a cunoaște toate amănunțele vieții lui și faptele la care numai el singur a fost de față; căci, necăutând slavă de la oameni, a voit totdeauna, pe cât i-a stat în puțință, să-și țină ascunse faptele cele bune. Rogu-mă de cei ce vor citi

să creadă întru totul cuvintele mele și să fie încredințați că am scris numai fapte cunoscute și adevărate; altfel, cu mult mai bine este a tăcea decât a minți.

+

Cu pașii cei mărunți ai netrebnicei noastre credințe, voim a ne avânta spre piscurile cele înalte ale nevoințelor tale, dumnezeiescule Martin, dar tu pogoară cu bunătatea ta și, îmbrățișând neputințele noastre, însuși ne ridică spre bună așezare lăuntrică și rugăciune recunoscătoare, ca astfel să ne limpezim inimile cu strălucirea și frumusețea veșnică dăruite ție de Însuși Fiul lui Dumnezeu.

DE TÂNĂR ÎN OASTE

Martin s-a născut în Savaria⁴ Panoniei, însă a fost crescut la Ticinum⁵, o cetate din Italia. Părinții lui erau oameni însemnați, după rânduiala lumii, însă erau păgâni. Tatăl lui a fost mai întâi ostaș, apoi tribun în oaste. Martin însuși a slujit în oaste încă din tinerețea lui, mai întâi în vremea lui Constantie⁶, apoi în cea a cezarului Iulian⁷, însă fără a voi el aceasta, căci, din pruncia sa, copilul acesta ales năzuia numai către slujirea lui Dumnezeu.

Pe când avea numai zece ani, s-a dus la biserică, fără voia părinților lui, cerând să fie socotit în rândul catehumenilor. La puțină vreme după aceasta, s-a dăruit cu totul slujirii lui Dumnezeu; și, măcar că era în vârstă numai de doisprezece ani, voia a petrece deosebi în pustie, ceea ce s-ar fi și împlinit, de nu l-ar fi împiedicat slăbiciunea tinereții. Însă pururea petrecând cu sufletul în sihăstrie și în biserică, cugeta fără încetare, încă la această vârstă fragedă,

⁴ În Imperiul Roman, Savaria era capitala provinciei Pannonia Superior. Denumirea ei actuală este Szombathely, oraș din Ungaria.

⁵ Azi, Pavia, oraș din Italia.

⁶ Împăratul Constanțiu al II-lea, care a condus Imperiul Roman între anii 337 și 361.

⁷ Împăratul Iulian Apostatul, care a condus Imperiul Roman între anii 361 și 363.

la cele pe care le-a împlinit mai apoi cu atâta râvnă. Însă dând împărații hotărâre să fie luați la oaste fiii veteranilor, însuși tatăl său, potrivit fiind acestui început bun, l-a dat spre slujirea ostășească. Așadar, fiind Sfântul numai de cincisprezece ani, a fost prins, pus în lanțuri și silit a rosti jurămintele ostășești.

În oaste fiind, Martin s-a mulțumit cu un singur slujitor, însă adeseori, luând locul aceluia, însuși îi slujea, ba chiar îi scotea încălțările și le curăța; împreună șezând ei la masă, cel mai adesea stăpânul era cel care slujea. Petrecând el astfel în oaste vreme de trei ani înainte de a primi Botezul, s-a păzit curat de toate relele năravuri obișnuite printre cei ce petrec în viața ostășească. Mari și minunate erau bunăvoirea și milostivirea lui față de tovarășii săi de arme, mai presus de fire, răbdarea și smerenia lui. Și ce trebuință este a lăuda înfrânarea sa: căci într-atât s-a nevoit întru aceasta, că încă din vremea aceea toți îl socoteau mai degrabă călugăr decât ostaș. Într-atât s-a făcut de plăcut tovarășilor lui prin aceste virtuți, că aceia îi arătau mare cinstitie și minunată dragoste.

Nefiind încă născut din nou întru Hristos, Martin își arăta dorirea aceasta prin faptele bune, căci îi mângâia pe cei necăjiți, îi ajuta pe cei săraci, îi îmbrăca pe cei goi cu veșmintele sale, lăsându-și sieși din solda lui numai cât era de trebuință pentru hrana cea de toate zilele; plinind astfel întru totul, încă din acea vreme, cuvintele Evangheliei, nu se îngrijea de ziua de mâine.

+

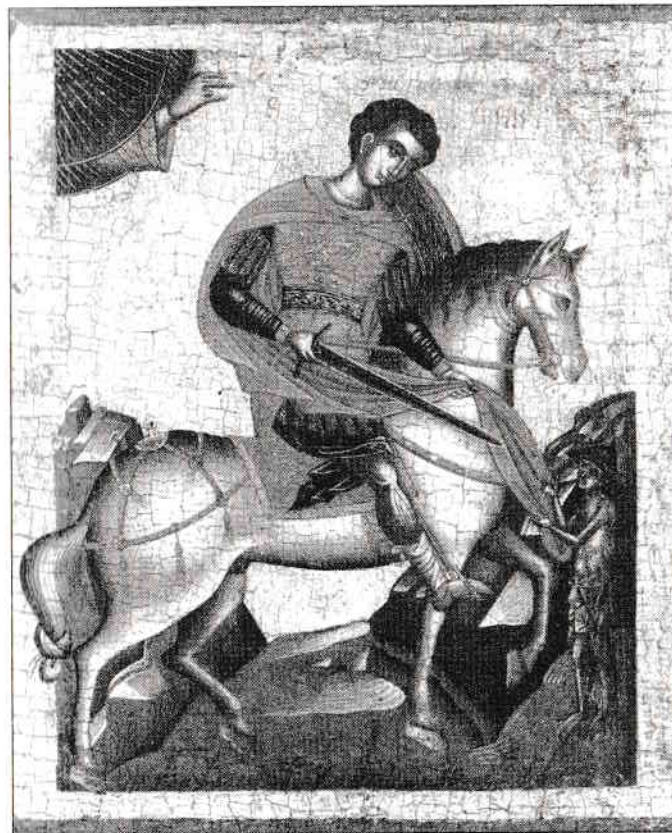
Suspînând în inima ta după viața cea pustnicească în alipire de Dumnezeu, Sfinte Martin, din tânără vârstă ai năzuit după unirea cea nepieritoare cu Mirele Bisericii, iar pentru aceea, și El te-a învrednicit a te face ostaș adevărat și iscusit în lupta cu gândurile răutății, ca astfel să primești întru cuviință și luare-aminte pecetea și darul cel mare al Sfântului Botez.

Așa, într-o zi, neavând asupra lui decât armele și haina lui ostășească, în toiul unei ierni mult mai aspre decât de obicei, Martin s-a întâlnit la poarta cetății Amiens⁸ cu un sărac care era aproape gol. Văzându-l pe sărmanul acela cerând zadarnic milostenie de la cei ce treceau pe lângă el fără milă, omul lui Dumnezeu a priceput că însuși lui i se cuvenea a-l ajuta. Însă ce să facă? Nimic nu avea, fără numai haina cu care era îmbrăcat, căci pe toate le dăduse milostenie; și-a scos deci sabia, tăindu-și haina în două și, dând jumătate săracului, s-a îmbrăcat cu cealaltă jumătate. Aceasta văzând, unii dintre cei ce erau de față au prins a râde la vederea hainei aceleia sfâșiate, însă alții, judecată dreaptă având, au prins a se tângui amarnic, căci, putând ei să facă mai mult și să-l îmbrace pe acela fără a se lipsi pe sine, nu făcuseră nimic de acest fel.

În noaptea aceea, dormind Martin, L-a văzut pe Hristos înveșmântat cu jumătatea aceea de haină cu care el acoperise goliciunea săracului; și a auzit un glas poruncindu-i să se uite la Domnul cu luare-aminte și să vadă veșmântul pe care el l-a dăduse. Apoi, întorcându-Se către îngerii ce-L înconjurau, Hristos le-a spus cu glas mare: „Martin, încă fiind numai catehumen, M-a îmbrăcat cu această haină”. Zicând Domnul că, îmbrăcându-l pe sărac, pe El însuși L-a îmbrăcat Martin și binevoind El a se arăta îmbrăcat cu haina dată săracului ca să dea mărturie pentru o asemenea faptă bună, pomenea ceea ce însuși a zis: „întrucât ați făcut unuia dintre acești frați ai Mei preamici, Mie Mi-ați făcut” (Matei 25, 40).

Vedenia aceasta nu i-a pricinuit mândrie fericitului; ci, cunoscând el cu câtă bunătate i-a răsplătit Dumnezeu fapta aceea, s-a grăbit să primească Botezul, fiind în vârstă de optsprezece ani. Însă nu de îndată și-a lăsat slujirea

⁸ Oraș din nordul Franței.

ostășească, ci, înduplecându-se de rugăciunile tribunului lui, care mult îl iubea și care i-a făgăduit să se lepede de lume când avea să se sfârșească vremea slujirii lui de tribun, Martin a mai rămas în oaste vreme de doi ani după botezul său, însă cu adevărat, numai cu numele fiind ostaș, nu și cu lucrarea.

+

Urmând porunca dragostei Evangheliei, Sfinte Martin, te-ai învrednicit a-L vedea pe Cel Care este Însăși Dragostea, El mărturisind pentru tine în priveliște îngerească și adevărind străfundurile cele de taină ale inimii tale. Învrednicește-ne și pe noi a ne dăruii puțin câte puțin

Domnului, ca astfel să ajungem și la plinătatea întru care pe noi înșine și unii pe alții și toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o încredințăm.

SFÂNTUL MARTIN SE LEAPĂDĂ DE OSTĂȘIA PĂMÂNTEASCĂ

În vremea aceasta, năvălind barbarii în Galia⁹, cezarul Iulian a adunat toată oastea sa aproape de cetatea vangionilor¹⁰ și le-a făcut daruri ostașilor, chemându-i la sine unul câte unul. Venind rândul lui Martin, acesta a socotit că venise vremea prielnică să-și ceară slobozenia din oaste, căci socotea lucru nedrept să primească darurile împăratului, de vreme ce nu mai voia a fi ostaș. „Până acum, o cezarule, ți-am slujit ție”, a spus el; „îngăduie-mi să-I slujesc de acum lui Dumnezeu. Primească darurile tale aceia care vor să lupte; mie însă, ostaș al lui Hristos fiind, nu-mi mai este îngăduit a lupta”.

Auzind acestea, tiranul s-a pornit asupra lui cu mare mânie și i-a spus că nu din credință, ci de frică pentru bătălia ce avea să fie a doua zi nu mai voiește a sluji în oaste. Însă Martin, îndrăznind și mai mult întărindu-se în hotărârea sa în fața primejdiei ce-i stătea înaintea, i-a răspuns: „De vreme ce socotești că de frică, nu din credință am hotărât aceasta, mâine voi ieși fără arme în fața oștirilor și, în numele Domnului Iisus, întrarmându-mă cu semnul Crucii, iar nu cu coif și cu scut, mă voi avânta fără frică în mijlocul oștirii vrăjmașilor”.

Iulian a poruncit de îndată să fie închis în temniță și a ordonat ca a doua zi să fie dus fără arme în fața vrăjmașilor,

⁹ Galia era o regiune din Europa de Vest, care cuprindea nordul Italiei de azi, Franța, Belgia, Luxemburgul și părți din Elveția, Olanda și Germania.

¹⁰ Vangionii erau un trib germanic din vremea Imperiului Roman. Cetatea respectivă este orașul Worms de azi, din Germania.

precum însuși voise. În ziua următoare însă, vrăjmașii au trimis soli să ceară pace și s-au predat cu tot ce aveau.

Și, cu adevărat, biruința aceasta s-a făcut pentru bărbatul cel sfânt, nevoind Domnul a-l trimite la luptă fără arme. Și, măcar că Stăpânul cel Bun putea să-l apere pe ostașul Său chiar și în mijlocul săbiilor și al săgeților vrăjmașilor, El a înlăturat până și nevoia de a lupta, ca nici măcar ochii lui să nu sufere durere la vederea sângelui. Căci, voind Hristos să dea biruință ostașului Său, a făcut aceasta fără vărsare de sânge, prin supunerea de bunăvoie a vrăjmașilor, fără vărsare de sânge ori moarte de om.

+

Gustând din adâncimea Jertfei celei nesângeroase a Trupului și Sângelui Domnului, nu ai voit a mai ridica mâna asupra aproapelui, fie și în chip ostășesc, ci, pe toți oamenii îmbrățișându-i în rugăciune, i-ai ridicat spre Dumnezeu, cerând pentru ei binecuvântarea veșnică. Pentru aceea, și Domnul, cunoscând că îi ești următor până la moarte, ți-a dăruit biruință nesângeroasă, ce nu poate fi câștigată cu puteri omenești, ci numai prin puterea cea dumnezeiască a poruncii iubirii de vrăjmași.

CU TOPORUL DEASUPRA CAPULUI

Mai apoi, lăsând oastea, Martin s-a dus de îndată la Sfântul Ilarie¹¹, episcopul cetății Pictavium¹², bărbat cunoscut și cercat întru cele ale credinței, și a rămas o vreme cu el. Ilarie a voit a-l hirotoni diacon, ca să-l țină mai aproape de el și să-l sfințească pentru slujirea lui Dumnezeu; însă Martin n-a primit nicidecum, zicând că nu este vrednic de o asemenea slujire. Pricepând Ilarie, în înțelepciunea lui, că nu-l poate ține lângă sine de nu-i va da o slujire ce pare mai neînsemnată, a voit a-l rândui

¹¹ Sfântul Ilarie, episcop de Poitiers, prăznuit la 13 ianuarie.

¹² Azi, orașul Poitiers, din vestul Franței.